

ÎNCHEIERE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului
Judecători

Valeriu Doagă
Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

soluționând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Străisteanu Gheorghe, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Inima Codrului” împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016,

C O N S T A T Ă :

La 12.10.2015, SRL „Inima Codrului”, administratorul Străisteanu Gheorghe s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului examinării în termen rezonabil a cauzei contravenționale din 06.08.2015, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 4 000 lei și în beneficiul SRL „Inima Codrului” suma de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale din 06.08.2015.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, în lipsa administratorului, la 06.08.2015, de către agentul constator al Inspectoratului de poliție Buiucani, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție privind aplicarea prevederilor art.181 Cod contravențional, despre care a fost informat la data de 17.08.2015, iar la 29.09.2015 procesul-verbal a fost declarat nul prin hotărârea comisiei administrative de pe lângă Pretura sect. Buiucani.

Susține reclamanta că examinarea cauzei contravenționale din 06.05.2015 a durat 56 zile, fiind încălcați termenii prevăzuți de Codul contravențional.

Invocă reclamanta prevederile art. 4 alin. (4) al Legii nr.87, care stipulează că cererea de chemare în judecată se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa, iar art. 6 alin. (1) al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale prevede că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

Mai susține că în aliniatul 44 al Hotărîrii CEDO din 15.01.2008, la cererea nr.

13012/02, Cravcenco v. Moldova - Curtea reiterează că rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al autorităților relevante și importanța cauzei pentru reclamant (cauza Frydlender v. France, nr.30979/96, par.43, ECHR 2000-VII).

Menționează reclamanta că pricina contravențională nu prezintă nici o complexitate, deoarece nu a fost necesar efectuarea unor acțiuni procedurale complexe cum ar fi audierea martorilor, a experților sau a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni care ar împiedica luarea unei hotărâri definitive într-un termen rezonabil, în termen de 3 zile prevăzut de art. 448 alin. (2) Cod contravențional să fie expediat dosarul comisiei administrative și în termen de 30 zile prevăzut de art. 454 alin. (1) să fie examinată cauza.

Susține reclamanta că, având calitatea de contravenient, a avut un comportament activ prin depunerea diferitor cereri, explicații, probe și alte documente necesare pentru soluționarea cauzei, iar tergiversarea examinării cauzei se datorează exclusiv comportamentului abuziv al colaboratorilor Inspectoratului de poliție Buiucani și a membrilor comisiei administrative, care intenționat au tergiversat examinarea cauzei contravenționale.

Afirmă reclamanta că dosarul contravențional din 06.08.2015, este extrem de important pentru aceasta, deoarece este vorba despre întocmirea unor procese-verbale cu privire la contravenție vădit ilegale.

Indică reclamanta că cererea Balan c. Moldova nr.44746/08, a fost declarată la 13.02.2012 de către CEDO ca fiind inadmisibilă, care a vizat noul remediu național introdus în Republica Moldova împotriva neexecutării deciziilor naționale definitive și termenul excesiv a procedurilor, urmare a hotărârii pilot în cauza Olaru c. Moldova.

Invocă reclamanta că prevederile art. 448 alin. (2) Cod contravențional stipulează că dosarul contravențional se expediază comisiei în termen de 3 zile de la data înregistrării contestației și prevederile art. 454 alin. (1) același cod obligă comisia să examineze cauza în termen de 30 zile.

Mai indică reclamanta că Legea nr.87 are și un caracter compensatoriu, astfel constatarea încălcării dreptului nu constituie prin sine o reparare a prejudiciului moral, or încasarea acestuia, constituie o obligație impusă prin lege, respectiv aplicarea alin. (2) art. 5 constituie o excepție de la alin. (1) art. 2 și nu o regulă.

Afirmă reclamanta că potrivit recomandării nr. 6 a Curții Supreme de Justiție privind satisfacția echitabilă la aplicarea Legii nr.1545 și a Legii nr.87, este indicat că reieșind din jurisprudența CEDO, instanțele judecătorești naționale ar putea acorda satisfacția morală la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale, și anume violarea art.6 CEDO – 1000 - 7000 euro, echivalentul în lei moldovenești.

Menționează reclamanta că suma estimată este de 8 000 lei pentru ambii reclamânți, pentru prejudiciul moral cauzat prin anxietate și sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor colaboratorilor Inspectoratului de Poliție și a membrilor comisiei administrative, suferințe continue din cauza nenumăratelor refuzuri de a expedia dosarul în termen de 3 zile în comisie și examinarea cauzei contravenționale în termen de 30 zile, dificultatea în depășirea obstacolelor impuse de acțiunile agentului constator și membrii comisiei administrative, ignorarea

legislației în vigoare și crearea condițiilor pentru apărarea drepturilor numai în instanța Curții Europene, suferind cheltuieli materiale suplimentare.

În drept reclamantul și-a motivat cererea pe dispozițiile art. 2 alin. (3) și (4), 3 alin. (2) 4 al Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art.6 CEDO, art. 448 alin. (2) și 454 alin. (1) Cod contravențional.

La 12.01.2016, SRL „Inima Codrului”, administratorul Străisteanu Gheorghe și-a concretizat cererea de chemare în judecată, menționând că la 12.10.2015 agentul constatator din cadrul Inspectoratului de poliție Buiucani a contestat hotărârea comisiei administrative de pe lângă Pretura sect. Buiucani din 29.09.2015, iar prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 04.12.2015, a fost admisă contestația și s-a declarat nul procesul-verbal cu privire la contravenție, cu încetarea procesului contravențional.

Relatează reclamanta că hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 04.12.2015 a fost contestată de Inspectoratul de Poliție Buiucani.

Afirmă reclamanta că examinarea cauzei contravenționale durează 5 luni.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 08 februarie 2016, cererea de chemare în judecată a SRL „Inima Codrului”, administratorul Străisteanu Gheorghe către Ministerul Justiției privind constatarea faptului încălcării dreptului examinării în termen rezonabil a cauzei contravenționale și repararea prejudiciului moral, a fost respinsă.

La 11.02.2016, Străisteanu Gheorghe a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea apelului declarat, apelantul a indicat că la 08.02.2016, peste 4 luni de la data înregistrării cererii de chemare în judecată, cu încălcarea termenului de 3 luni prevăzut de art. 4 al Legii nr.87, a fost emisă hotărârea, la adoptarea căreia instanța de fond nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, nu a dovedit circumstanțele considerate a fiind stabilite, concluziile primei instanțe sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural; nu s-a expus asupra probelor invocate în cererea de chemare în judecată și stabilite în cadrul examinării cauzei referitoare la faptul că examinarea cauzei contravenționale durează deja 7 luni, asupra faptului că la dosar nu există un raport motivat și asupra prejudiciului moral cauzat.

Invocă apelantul hotărârea CEDO pe cauza Zilinberg v. Moldova și prevederile art. 1 Codul de procedură penală ce stipulează că procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni

Susține apelantul că reieșind din prevederile art. 4 alin. (3) al Legii nr.87, termenul rezonabil la examinarea unei cauze se calculează de la data sesizării organului competent, organ care este implicat în proces și nu doar la judecarea cauzei de către instanța de judecată.

Mai indică apelantul că reieșind din prevederile art. 230 Cod de procedură penală, art. 454 alin. (1) Cod contravențional, prin hotărârea CEDO din 15.01.2008 emisă în baza cererii nr. 13012/02, Cravcenco v. Moldova, s-a indicat că

nerespectarea prevederilor legislației naționale determină o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil menționat la art. 6.1 din Convenția Europeană.

Mai invocă apelantul și decizia CEDO din 24.09.2015 la cererea nr. 16000/10, „Ialtexgal Aurica” SA c. Moldovei și cererea nr.62100/12, Străisteanu c. Moldovei, în care instanțele naționale, examinând pricinile civile în conformitate cu Legea nr.87, au refuzat să repare prejudiciul moral cauzat sau au încasat sume contrar prevederilor art. 41 din Regulamentul CEDO.

Menționează apelantul că la emiterea hotărârii contestate, instanța de fond a ignorat hotărârile emise în cazuri cu situații similare pe care le-a anexat la cererea de chemare în judecată.

Consideră apelantul că sunt eronate contraargumentele intimatului indicate în referință referitor la faptul că nu au fost prezentate probe conform art. 118 CPC, care ar demonstra suportarea de reclamantă a prejudiciului moral, deoarece în interpretarea art. 4 alin. (1) al Legii nr.87, sarcina probațiunii revine Ministerului Justiției, care este în imposibilitate de a proba lipsa suportării astfel de prejudiciu.

Declară apelantul că importante sunt și recomandările Curții Europene, și anume cauza Antipenco vs. Rusia nr.33470/03 din 15.10.2009, alin. 82, unde Curtea Europeană reiterează că părții lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit. Simpla constatare a încălcării săvârșite de organele împuternicite cu anumite funcții și declarațiile părții lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacție echitabilă. Același concept reiese și din Gridin vs. Rusia, cererea nr.4171/04 din 01.06.2006, alin. 20.

Mai consideră apelantul că hotărârea emisă de instanța de fond nu corespunde cerințelor art. 241 alin. (5) CPC, pct. 6, 9 și 10.3 al hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 07.07.2008 cu privire la aplicarea legislației procesuale civile la întocmirea hotărârii și încheierii judecătorești.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, a fost respins apelul declarat de SRL „Inima Codrului” i menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 februarie 2016.

Considerând ilegală decizia instanței de apel, la 04.07.2016, Străisteanu Gheorghe a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 februarie 2016 și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În argumentarea recursului, recurentul a reiterat argumentele expuse și în cererea de apel. Totodată, a invocat și examinarea cauzei de către instanța de apel în lipsa sa.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare invocate în cererea de recurs, completul atestă că recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele au apreciat înscrisurile probatoare și au constatat circumstanțele cauzei. În viziunea recurentului, instanțele eronat i-au respins cerințele, ceea ce este contrar spețelor, hotărârile cărora au fost anexate la materialele cauzei.

Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Referitor la afirmația de examinare de către instanța de apel a cauzei în lipsa sa, instanța de recurs reține că este lipsită de suport, deoarece recurentul a fost înștiințat la adresa indicată de el însuși, iar motivul lipsei în ședința de judecată a instanței de apel nu a fost invocat.

În speță, Colegiul menționează că, recursul în cauză conține obiecțiile de fapt și de drept, care deja au fost obiect de studiere și verificare minuțioasă de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolului 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, Colegiul constată că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC RM cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, pe cînd în recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Străisteanu Gheorghe ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Străisteanu Gheorghe.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului

Valeriu Doagă

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea